L. 13. Kraków, dnia 15. grudnia 1906. Rocznik XXVII.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

dla stoł. król. miasta Krakowa.

Przedpłatę roczną 2 kor. składać można w biurach Komisarzy obwodowych. Właściciele domów w Krakowie otrzymują Dziennik rozporządzeń bezpłatnie.

L. 93230/906.

I.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat przypomina przepisy §§ 9. do 12., tudzież §§ 14., 19., 23, 24. regulaminu o utrzymaniu czystości i porządku z dnia 24. sierpnia 1884 r. (Dz. rozp. dla stoł. król. m. Krakowa L. 8 z r. 1884) względem **uprzątania śniegu, lodu i błota z chodników i ulic** miasta i postanawia, co następuje:

Właściciele domów obowiązani są kazać usuwać niezwłocznie zlodowaciały śnieg, z dachów zwieszający się i grożący spadnięciem, aby przeszkodzić spadaniu tegoż na chodniki i ulicę oraz na przechodzącą nimi publiczność.

Podczas strącania takiego śniegu należy przed domem na chodniku postawić koziołki drewniane, zamykające chodnik, aby publiczność w czasie wykonywania tej czynności tym chodnikiem nie przechodziła.

Właściciele domów obowiązani są w porze zimowej kazać chodniki — a tam gdzie niema chodników, ulice wzdłuż ich posiadłości na szerokość dwu metrów z lodu, śniegu i błota oczyścić.

Uprzątanie to należy uskuteczniać wczas rano, a w razie ciągłego opadania śniegu — i kilka razy na dzień, lub w czasie, który Komisarze obwodowi oznaczą.

Śnieg, lód oraz błoto, zmiecione z chodników, należy ułożyć na połowie szerokości ścieku od strony ulicy, nie zaś na środku ulicy, aby nie tamować ruchu wozów na ulicach przez wygórowanie środka i przez ścieśnienie ulic.

W ulicach zaś, przez które przechodzi tor kolei elektrycznej, należy śnieg, lód lub błoto składać w połowie ścieku po stronie ulicy, gdzie niema toru kolei elektrycznej.

Jeśli chodniki obmarzają i stają się ślizkie, jakoteż w razie gołoledzi, obowiązani są właściciele domów ślizkie miejsca wzdłuż swych realności kazać posypywać piaskiem.

Jeżdżenie i przewożenie ciężarów na wózkach po chodnikach ulicznych jest surowo wzbronione.

Nad ścisłem przestrzeganiem i wykonaniem powyższych postanowień czuwać będą Komisarze obwodowi.

Przekraczających powyższe przepisy karać będzie Magistrat grzywną od 2 koron do 200 koron, a względnie karą aresztu od godzin 6 do dni 14.

Zarazem przypomina Magistrat zarządzenia, wydane obwieszczeniem z dnia 24. grudnia 1903 L. 109941/B. względem **czyszczenia chodników betonowych** ze śniegu i lodu w zimie; mianowicie:

1. W miesiącach zimowych należy chodniki, wykonane z płyt betonowych, zamiatać natychmiast po każdem spadnięciu śniegu i niedopuścić do zlodowacenia tegoż.

2. Po uprzątnięciu z nich śniegu należy chodniki natychmiast czystym piaskiem równo posypać.

3. Gdyby mimo starannego uprzątnięcia śniegu w dzień, utworzyła się przez noc zlodowaciała warstwa śniegu, należy ją zaraz rano, najpóźniej do godziny 7. z chodników drewnianemi, szerokiemi a tępo okutemi skrobaczkami ostrożnie usunąć. Używania do tego celu drągów żelaznych jakoteż siekier, rydli i t. p. narzędzi zabrania się najsurowiej, gdyż przez silne uderzanie z góry płyty uledz mogą zepsuciu i pęknięciu.

4. W razie nagłej odwilży należy topniejący śnieg, błoto i piasek natychmiast z chodników usunąć przez troskliwe zamiecenie, aby nie dopuścić do utworzenia się grudy, gdy po odwilży nastąpi przymrozek.

Za każde przekroczenie powyższych zarządzeń, jak również za wszelkie szkody, przez złe czyszczenie w chodnikach zrządzone, odpowiedzialni są właściciele domów, przed którymi wykonano chodnik z płyt betonowych, na podstawie przepisów karnych, objętych rozdziałem VIII. obowiązującego regulaminu o utrzymaniu czystości i porządku dla stoł. król. miasta Krakowa z dnia 24. sierpnia 1884 L. 5875.

Wreszcie Magistrat zawiadamia, że w Urzędzie Budownictwa miejskiego oglądać można wzór skrobaczki do uprzątania śniegu z chodników betonowych, ewentualnie otrzymać wskazówki, jak oczyszczanie chodników uskutecznione być winno i jakiemi narzędziami.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa,
dnia 11. grudnia 1906 r.

Prezydent miasta:
Dr. Leo w. r.

Przepisy bezpieczeństwa
dla maszynowych wyciągów (wind) osobowych.

Przepisy ogólne.

§ 1. Uzyskanie pozwolenia na budowę.

Przed rozpoczęciem robót należy każdorazowo uzyskać zezwolenie Magistratu na wykonanie urządzenia windy maszynowej. Jeżeli urządzenie windy maszynowej (mechanicznej) wymaga w domu pewnych adaptacyi lub też nowych robót budowlanych, tedy należy uzyskać wpierw także zezwolenie na wykonanie tych robót.

§ 2. Prośba o pozwolenie.

Do podania winien być załączony plan urządzenia w 2-ch egzemplarzach w skali od 1 : 10 do 1 : 30. W myśl rozporządzenia Minist. z dnia 11. grudnia 1860 L. 36413, § 2., ust. b., plany takie mogą wykonywać w zasadzie tylko autoryzowani inżynierowie-mechanicy. Na podstawie ustawy przemysłowej dozwolonem jest również sporządzenie planów tego rodzaju mechanikom, specyalnie w tej gałęzi wykształconym, wykonawcom konstrukcyi żelaznych i fabrykom maszyn.

§ 3. Odpowiedzialność za wykonanie.

Przemysłowcy, którzy się trudnią wykonywaniem wind, ponoszą całkowitą odpowiedzialność za jakość użytego materyału jak również i za stosowne wykonanie, odpowiadające celowi. Otrzymanie koncesyi na uruchomienie windy nie zwalnia wykonawcy od powyższej odpowiedzialności

Zresztą mają zastosowanie przepisy ustawy budowlanej dla miasta Krakowa.

Szczegółowe przepisy o budowie wind osobowych.

§ 4. Szyb windy.

Szyb windy musi być w całej swej wysokości wykonany z materyału ogniotrwałego. Przepis ten obowiązuje również i w tych wypadkach, jeżeli przyrząd wyciągowy znajduje się na strychu.

§ 5. Wejście do szybu.

Wejścia do szybu należy na wszystkich kondygnacyach zaopatrzyć drzwiami, samoczynnie się zamykającemi, które tylko wtedy mają się otwierać, jeżeli klatka osobowa znajduje się na równej z niemi wysokości. Drzwi te powinny się otwierać tylko na zewnątrz szybu i posiadać mechanizm, któryby uniemożliwiał ruch klatki tak długo, jak długo one stoją otworem.

§ 6. Klatka osobowa.

Klatka osobowa ma mieć kształt skrzyni, ze wszystkich stron zamkniętej z wyjątkiem wejścia, opatrzonego drzwiami. Drzwi te mogą być albo zasuwane, albo na zawiasach, a w takim razie muszą się otwierać tylko do wnętrza klatki. Klatka winna posiadać mechanizm, któryby uniemożliwiał ruch tak długo, jak długo drzwi klatki nie są zamknięte. Wnętrze klatki ma być dostatecznie oświetlone. W tym celu nie wolno jednak używać nafty, gazu lub innych materyałów wybuchowych. Wytrzymałość podłogi w klatce musi być obliczoną na dane obciążenie.

§ 7. Prowadzenie i zatrzymywanie klatki osobowej.

Prowadzenie klatki musi być równe, spokojne i wykluczać bujanie tejże. Zatrzymywanie klatki na poszczególnych piętrach ma się odbywać w sposób pewny. Używanie jednak w tym celu podkładów lub rydli (zasuw) nie jest dozwolonem.

§ 8. Zabezpieczenie klatki osobowej.

Urządzenie windy musi być w ten sposób zabezpieczone, aby spadnięcie klatki w razie przerwania się liny lub w razie uszkodzenia innych części składowych było niemożliwe.

§ 9. Ruch klatki osobowej.

Odpowiedni mechanizm winien regulować ruch klatki w ten sposób, aby tenże odbywał się spokojnie, z chyżością jednostajną co najwyżej 45 m. na minutę. Również musi posiadać klatka osobowa mechanizm, któryby wykluczał zatrzymanie jej podczas ruchu bez woli dozorcy lub osób jadących. Na wypadek nieprawidłowego zatrzymania się klatki między 2-ma przystankami, winien mechanizm pozwalać na przesunięcie jej do jednego z przystanków.

§ 10. Samoczynne zatrzymanie się klatki osobowej.

Na przystankach końcowych powinna klatka zatrzymywać się samoczynnie, spokojnie i bez wstrząśnień.

§ 11. Materyał dla części maszynowych.

Części mechaniczne windy muszą być wykonane o ile możności z materyału ogniotrwałego. Części, służące do zawieszenia klatki, mogą się składać z żelaza lanego tylko w tym wypadku, jeżeli obciążone są ciśnieniem. Części konstrukcyjne do pośredniego przeniesienia siły pociągowej, jak n. p. cylindry, bębny, tłoki, koła zebate i t. p., mogą być wykonane z żelaza lanego. Wszystkie części główne, jakoteż części, służące do utrzymania klatki w stanie wiszącym, muszą być obliczone na 20-krotne obciążenie.

§ 12. Liny.

Do zawieszenia klatki wolno używać tylko lin i pasów drucianych, albo też łańcuchów kolankowych. Każde kolanko takiego łańcucha powinno się składać z 2-ch par lamel. Zastosowanie łańcuchów ogniwowych dozwolone jest tylko w tym wypadku, jeżeli wykonawca daje zupełną gwarancyę za jakość i wykonanie tychże.

§ 13. Przeciwwagi.

Znajdujące się przy windach przeciwwagi należy umieszczać w osobnych szybach lub kierownicach.

§ 14. Windy w klatkach schodowych.

Windy, umieszczone w klatkach schodowych w wolnej przestrzeni między schodami, muszą być w ten sposób urządzone, aby z tego powodu dla osób, używających schodów, nie istniało jakiekolwiek niebezpieczeństwo. Jako środek zabezpieczający w tym wypadku może służyć

otoczenie windy ścianami murowanemi lub gęstą siatką drucianą, albo też odsunięcie całego urządzenia o 70 cm. od balustrady schodów. W ostatnim wypadku należy od strony dostępu do klatki umieścić ścianę murowaną lub z gęstej siatki drucianej, a otwór, służący do wejścia, zabezpieczyć drzwiami do zamykania.

§ 15. Przyrząd wyciągowy.

Przyrząd wyciągowy i jego popęd maszynowy musi być tak silnym, aby bez przeciążenia i tylko normalną swoją pracą był w stanie z każdej pozycyi ruszyć klatkę osobową z miejsca i w krótkim czasie dojść do przepisanej normalnej chyżości. Przyrząd wyciągowy, a przedewszystkiem te jego części składowe, które z natury rzeczy podlegają zużyciu lub muszą być smarowane, powinny być celem kontroli łatwo dostępne. Przyrząd wyciągowy jak również koła pasowe lub linowe, łożyska i t. p. mogą być ustawiane tylko w ubikacyi ogniotrwałej.

Przepisy o ruchu.

§ 16. Napisy i instrukcye.

Wszystkie wejścia do szybu windowego muszą być dostatecznie oświetlone. Przy wejściach tych należy umieścić napisy czytelne: „wyciąg“, „winda“, „lift“ lub t. p. W tem samem miejscu winna się również znajdować instrukcya, podająca sposób używania windy, jakoteż liczbę osób, na którą obciążenie windy jest obliczone.

§ 17. Obsługa wind.

Obsługa wind może być powierzoną tylko dozorcom, specyalnie w tym zakresie wykształconym. Jeżeli winda nie jest obsługiwana z miejsca, położonego bezpośrednio przy szybie, lecz z oddalenia, w takim razie musi posiadać urządzenie, przy pomocy którego możnaby łatwo porozumieć się z dozorcą z każdego przystanku.

§ 18. Zamykanie wejść do szybu.

Wejścia do szybu winny być zawsze zamknięte nawet w tym wypadku, jeżeli klatka wyciągowa nie jest w ruchu. Jeżeli używanie windy ma być na dłuższy przeciąg czasu wstrzymanem, w takim razie dozorca jest obowiązany wszystkie wejścia do szybu zamknąć na klucz i nie wydać tegoż osobom niepowołanym.

§ 19. Roboty w szybie.

Podczas wykonywania potrzebnych robót w szybie, należy klatkę zahamować.

Dopuszczalne obciążenie.

§ 20. Obciążenie wind.

Wszystkie części składowe przy windach muszą być obliczone na 20-krotne obciążenie. Obliczenia te należy podać władzy budowlanej. Ciężar jednej osoby przyjmuje się w wysokości 85 kg.

§ 21. Próbne obciążenie

Przed oddaniem do użytku należy windę wypróbować podwójnem dozwolonem obciążeniem. Ciężar ten ma działać na klatkę, swobodnie wiszącą, przez przeciąg co najmniej 20 minut.

§ 22. Rewizye wind.

Właściciel windy obowiązany jest przedsiębrać próby obciążenia co 3 miesiące. Próby takie może wykonywać tylko zawodowy technik w sposób, w poprzednim ustępie określony. Pisemny protokół z odbytej próby należy przedkładać odnośnej władzy budowlanej (Magistratowi).

§ 23. Postanowienia karne.

Przekroczenia przepisów niniejszej instrukcyi karane będą w myśl postanowień Działu V. ustawy budowlanej dla miasta Krakowa z dnia 10. września 1883, Dziennik ustaw i rozp. kraj. Nr. 63.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa,
dnia 29. września 1906 r.

Prezydent miasta:
Dr. Leo w. r.

L. 65895/906

III.

OGŁOSZENIE.

Wskutek okólnika c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 28. czerwca 1906 L. 4735/III. A/36 podaje się niniejszem do wiadomości kół interesowanych, że od początku roku 1906 wydaje c. k. Ministerstwo handlu nakładem księgarni Manza we Wiedniu I. Kohlmarkt Nr. 20. **„Dziennik urzędowy dla spraw administracyi handlu i przemysłu“**, zawierający przedmioty następującej treści:

1. **Ustawy i rozporządzenia**, dotyczące zakresu działania Ministerstwa handlu w sprawach handlowych i przemysłowych, tudzież postępowania administracyjnego w ogólności.

Inne ustawy, mające znaczenie dla handlu i przemysłu, których wykonanie poruczone jest dotyczącym władzom centralnym w porozumieniu z Ministerstwem handlu, tudzież odnośne rozporządzenia. Traktaty państwowe, dotyczące wspomnianego zakresu działania.

2. **Rozporządzenia wykonawcze i normalia** oraz ogólne wskazówki Ministerstwa handlu i innych władz centralnych, ważne normalia władz krajowych.

3. **Judykaty.** Reprodukowanie zbioru orzeczeń c. k. Trybunału administracyjnego, c. k. Trybunału Państwa, c. k. Najwyższego Trybunału sądowego i kasacyjnego, Instancyi odwoławczych sądów przemysłowych w formie wyciągu ze szczególnem uwzględnieniem motywów.

Zasadnicze decyzye Ministerstwa handlu. Ważne decyzye innych władz centralnych, wydane w porozumieniu z Ministerstwem handlu. Również zestawioną i ogłoszoną będzie dawniejsza judykatura, odnosząca się do poszczególnych działów ustawy przemysłowej.

4. **Zarządzenia** w sprawach popierania przemysłu i rękodzieł, w sprawie c. k. Inspektorów przemysłowych, c. k. Instruktorów stowarzyszeń przemysłowych, w sprawie wystaw, cechowania, w sprawach c. k. Urzędu statystycznego pracy, Izb handlowych i przemysłowych i t. p.

5. **Tematy i rozprawy** w kwestyach prawnych, administracyjnych i ekonomicznych, o ile dotyczą zakresu działania Ministerstwa handlu w sprawach przemysłowych.

6. **Rozmaite wiadomości.**

Przegląd działalności Rad przybocznych Ministerstwa handlu (Rada przemysłowa, stała Rada pracy w sprawach popierania przemysłu, Rada przyboczna dla kotłów parowych i spraw pokrewnych) tudzież Komisyi dla zapobiegania nieszczęśliwym wypadkom.

Wiadomości z gałęzi służby, przytoczonych pod poz. 4., oraz z zakresu zawodowego wykształcenia w przemyśle.

Ważne opinie Izb handlowych i przemysłowych. Wiadomości, tyczące się wnoszenia przedłożeń ustaw i rozpraw Rady Państwa i Sejmów krajowych w sprawach przemysłowych.

Daty statystyczne.

7. **Przegląd dzieł i czasopism.**

8. **Wiadomości osobiste.**

Odznaczenia, nominacye, przydział miejsc służbowych, powołania do rady przybocznej Ministerstwa handlu, ustanawianie komisarzy rządowych przy Izbach handlowych i przemysłowych, nominacye sekretarzy Izby, ogłaszanie konkursów.

Dziennik urzędowy ma w ten sposób służyć za podstawę władzom przemysłowym dla ich administracyi i orzecznictwa, a zarazem udzielać wskazówek tak władzom, stowarzyszeniom gospodarczym, izbom handlowym i stowarzyszeniom przemysłowym jakoteż szerszym kołom handlowym i przemysłowym o ważniejszych zdarzeniach na polu przemysłowem. Do każdego rocznika dodany będzie starannie opracowany indeks rzeczowy wraz ze szczegółowym przeglądem ogłoszonych normaliów.

Cena abonamentowa Dziennika urzędowego, który wydawany będzie w 10—12 zeszytach w objętości 40 arkuszy in quarto po 8 stronic, wynosi rocznie 7 koron. Poszczególne zeszyty kosztują 1 koronę.

Dziennik urzędowy można zamawiać we wszystkich księgarniach.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa,
dnia 24. października 1906 r.

Grodyński w. r.
Dyrektor Magistratu.

Protokoły obrad pełnej Rady miejskiej.

(Z posiedzeń jawnych).

Posiedzenie nadzwyczajne (35. w kad. XIII.) **z dnia 31. października 1906 r.**

Przewodniczący: Dr. Juliusz Leo, prezydent miasta.
I. Wiceprezydent miasta: Michał Chyliński.
II. Wiceprezydent miasta: Józef Sare.
Sekretarz Rady miejskiej: dr. Jan Nowicki.
Radców miejskich obecnych **49**.

Radcy miejscy: Bartoszewicz, dr. Benis, Bialik, Daszyński, Epstein, Jawornicki, dr. Jaworski, Katyński, Nowak Stanisław, Schmelkes, Sędzimir, dr. Staniszewski, Sulikowski, dr. Tilles, Uderski, dr. Ulanowski, hr. Wodzicki i Wyspiański (**18**) nieobecność na tem posiedzeniu usprawiedliwili.

Początek posiedzenia o godzinie 5. min. 45 wieczorem.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto. —

Przewodniczący przedkłada następujące pisma, wystosowane do Rady miejskiej:

a) Podanie krajowego **Związku turystycznego** o subwencyę.

b) Podanie instytucyi **„Kropla mleka“** o podwyższenie subwencyi.

c) Podanie Towarzystwa **opieki nad podrzutkami** o oddanie domu l. 21 przy ul. Szpitalnej na cele Towarzystwa.

Podania te przydzielono odnośnym Sekcyom. —

Przewodniczący odczytuje podziękowanie Maryi Konopnickiej za wzięcie udziału w **uczczeniu zasług Elizy Orzeszkowej** przez ofiarę 100 kor., które Prezydyum miasta imieniem Rady miejskiej przesłało na **instytut pedagogiczny** jej imienia w Warszawie.

Przyjęto do wiadomości. —

Na wniosek Prezydenta miasta uchwalono **Janowi Wadze**, praktykantowi Wydziału obrachunkowego miejskiego, udzielić urlopu do dnia 15. lipca 1907 pod warunkiem dostarczenia na swoje miejsce należycie ukwalifikowanego zastępcy, płatnego z jego poborów służbowych.

Na wniosek Prezydyum miasta do Komisyi wyborczych przy **wyborze uzupełniającym jednego posła sejmowego** dnia 7. listopada r. b. Rada deleguje:

Do Sekcyi I. r. m. Beringera i Birnbauma.
„ „ II. r. m. Bujwida i Dattnera.
„ „ III. r. m. Jawornickiego i Turskiego.
„ „ IV. r. m. Epsteina i dr. Szarskiego.
„ „ V. r. m. Kwiatkowskiego i dr. Tomkowicza.
„ „ VI. r. m. dr. Rafała Landaua i Maciołowskiego.
„ „ VII. r. m. Schwarza i Uderskiego.

Przewodniczący oświadcza, że doszły go wiadomości, jakoby według szerzonych pogłosek miały być wydawane **legitymacye wyborcze** osobom, posiadającym pełnomocnictwa. Otóż takie postępowanie byłoby przeciwne ustawom, a odpowiednie przepisy, jak dotąd, tak i nadal będą przestrzegane w tej mierze.

Oświadczenie Prezydenta miasta przyjęto oklaskami. (L. 102891/906). —

R. m. Maciołowski interpeluje Prezydenta w sprawie złego stanu **budynków koło kościółka św. Idziego**, z których spadają cegły i grożą bezpieczeństwu przechodniów.

Przewodniczący wyjaśnia, że sprawę powyższą odesłano do Sekcyi III. celem gruntownego zbadania interpretacyi kontraktu, zawartego z O. O. Dominikanami. Po udzieleniu opinii przez Sekcyę prawniczą Rada miejska zadecyduje ostatecznie w tej sprawie, niezawodnie zgodnie z duchem kontraktu. Zresztą Mowca przeprowadza pewne studya techniczne, które pozwolą może sprawę tę załatwić w inny sposób. —

R. m. Konopiński zapytuje, czy **miejski skład węgla**, przy wzmagającej się drożyźnie tego artykułu zdoła być regulatorem cen węgla i czy jest tak zaopatrzony, aby jego zapasy wystarczyły na zwiększone potrzeby publiczności.

R. m. Beringer, jako przewodniczący Komisyi węglowej, wyjaśnia, że dotąd nie odczuwano tak bardzo braku węgla, a brak ten pojawił się dopiero w ostatnich dniach. Miejski skład węgla poczyni odpowiednie kroki, aby temu brakowi zapobiedz. —

R. m. dr. Bandrowski interpeluje w sprawie składania węgla na ulicach.

Przewodniczący odpowiada, że sprawa czyszczenia miasta, do której należy także **składanie węgla i lodu** na ulicach i placach, będzie przedłożona Radzie w najbliższym czasie. —

Sekretarz Magistratu Epstein, uzasadniwszy nagłość sprawy, imieniem Sekcyi I. wnosi:

Rada miejska uchwali!

Na dostawę **owsa i słomy dla pociągów miejskich** na czas do 30. września 1907 przyjąć **ofertę Izydora Nebenzahla,** w szczególności na owies po cenie 15 kor. 27 hal. za 100 kg., na słomę zaś po cenie 3 kor. 75 hal. za 100 kg.

Sprawę uznano za nagłą.

R. m. Bujwid, otrzymawszy wyjaśnienie od Sprawozdawcy, że Studyum rolnicze Uniwersytetu Jagiellońskiego wniosło ofertę na słomę tylko o 5 hal. niższą od oferty Nebenzahla, wnosi poprawkę, aby na dostawę słomy przyjąć **ofertę Studyum rolniczego.**

R. m. dr. Frühling zaznacza, że zakłady rządowe nie powinny konkurować z dostawcami prywatnymi.

Wniosek Sekcyi I. przyjęto.

Poprawka r. m. Bujwida upadła. (L. 101691/906). —

Przystąpiono do porządku dziennego.

Przewodnictwo obrad obejmuje wiceprezydent Chyliński.

Prezydent zajmuje trybunę sprawozdawcy.

Prezydent dr. Leo, powołując się na drukowane sprawozdanie, rozesłane wraz z porządkiem dziennym dzisiejszego posiedzenia, przedstawia przebieg rokowań z Ministerstwem wojny, skarbu i kolei w sprawie **gruntów pofortyfikacyjnych** i projekt zakupna stu morgów gruntu. Nabycie tego obszaru zapewni Gminie na dłuższy okres czasu stanowczy wpływ na targ parcel gruntowych w Krakowie. Ono zabezpieczy prawidłowy rozwój i regulacyę cen gruntów w obrębie miasta i przeciwdziałać będzie niezdrowej spekulacyi. Gmina dążyć wprawdzie musi do korzystnego sprzedania tych obszarów, chcąc w niedługim czasie zamortyzować kapitał dłużny i uwolnić się od płacenia procentów, mimo to jednak proces parcelowania i zabudowania rozwijać chce stopniowo, w miarę ożywiającego się popytu na parcele budowlane, bez popierania lub ułatwiania spekulacyi gruntowej. Idąc za przykładem Wiednia, Pragi, Insbruka, Ołomuńca, a z galicyjskich miast Rzeszowa i Nowego Sącza, należy przeprowadzić sprawę, którą już przesądziła opinia ogółu.

Sprawozdawca szczegółowo przedstawia następnie zarys projektu i omawia poszczególne grupy parcel pofortyfikacyjnych, w których posiadanie przyjść ma miasto. Szczególnie grunta, położone między Parkiem krakowskim a bastyonem trzecim, znakomicie się nadają do parcelacyi i stanąć na nich mogą domy urzędnicze lub robotnicze. Obecny wał i idący po nim tor kolejowy przeszkadzają jeszcze rozwojowi miasta, ale obecnie po upaństwowieniu Kolei Północnej Gmina ma sposobność czynienia dalszych kroków o zniesienie tego wału i przełożenie toru kolejowego. Według układu z Rządem Kolej Północna miała zastrzeżone do r. 1940 prawo korzystania z tego wału; na razie Gmina uzyskała prawo odkupu wału na podstawie nowego oszacowania, gdyby tor kolejowy przed r. 1940 miał być gdzieindziej przeniesiony. Chwila do nabycia tych gruntów bardzo jest stosowna, bo tylko w ten sposób odwrócić można niebezpieczeństwo oddania tak wielkich terenów w ręce prywatne jakiejś spółki parcelacyjnej. Obawy właścicieli realności, że wskutek zakupna tych gruntów nastąpi jakiś gwałtowny spadek wartości domów, są zgoła nieuzasadnione. Ulegną jedynie pewnemu obniżeniu wygórowane w wysokim stopniu ceny niektórych gruntów, o ile żądana przez ich właścicieli cena przekracza stanowczo rzeczywistą ich wartość. Korzyści z całego projektu będą wielkie, a w pierwszym rzędzie nastąpi poprawa stosunków zdrowotnych w wielu dzielnicach miasta, w których stojące wody w rowach i bagnach wytwarzają stan dla zdrowia bardzo szkodliwy.

Sprawozdawca imieniem Sekcyi I. i II. wnosi:

Świetna Rada miejska raczy uchwalić!

I. **Zakupić na własność Gminy** miasta Krakowa od c. k. Skarbu **grunta skarbowe,** wskutek przesunięcia wału fortecznego **c. i k. skarbowi wojskowemu zbędne,** w wykazie parcel, nadesłanym do Prezydyum Magistratu miasta Krakowa pismem c. i k. Dyrekcyi Inżynieryi w Krakowie z dnia 17. października 1906 L. 1037/Res., oraz w protokołach z konferencyj, przeprowadzonych w c. i k. Dyrekcyi Inżynieryi w Krakowie, z dnia 1. względnie 8. lutego 1906, oraz z dnia 27. września 1906 oznaczone, l. w. h. 511 i 791 gm. Kraków, l. w. h. 9 gm. Czarna Wieś, oraz l. w. h. 106/XXII., 106/XX., 106/XVI. i 106/VII. gm. Prądnik Czerwony objęte, w gm. kat. Kraków. Półwsie Zwierzynieckie, Zwierzyniec, Czarna Wieś, Nowa Wieś Narodowa i Krowodrza położone, o łącznej powierzchni 100 morgów 286⁰ kw., a to za ryczałtową cenę kupna jeden milion (1,000.000) koron i pod innymi warunkami, w powyższych protokołach, w reskryptach c. i k. Ministerstwa wojny Oddz. 8 Nr. 2115 z dnia 18 września 1904 roku i Oddz. 8 Nr. 402/Res. z dnia 3. sierpnia 1906, oraz w protokole z konferencyi, przeprowadzonej w c. i k. Dyrekcyi Inżynieryi w Krakowie, z dnia 17. października 1906 r. wyszczególnionymi.

Upoważnić p. Prezydenta miasta do użycia walorów funduszu amortyzacyjnego miejskiego na złożenie kaucyi w kwocie 666.666 kor. dla zabezpieczenia spłaty ceny kupna powyższych gruntów.

II. Zakupić na własność gminy miasta Krakowa **grunta w Dębnikach**, między Wisłą a torem kolei cyrkumwalacyjnej położone, „Klorygierówką“ zwane, p. Idy hr. Lasockiej własne, z parc. bud. l. kat. 18, z par. grunt. l. kat. 60, 62, 63, $64/_2$, $65/_1$, 66, 67, 69, 70, 71, $96/_1$, 97, oraz z parcel bud. l. kat. 21 i 22 się składające, l. w. h. 247 objęte, o powierzchni około 10.100⁰□, a to w stanie wolnym od ciężarów, za cenę po 13 kor. za 1⁰□ i pod warunkiem, że sprzedająca odstąpi równocześnie z powyższych gruntów gminie miasta Krakowa na własność bezpłatnie 1000⁰□ gruntu, potrzebnego w celu regulacyi zakupić się mającego kompleksu gruntów.

III. Zakupić na własność gminy miasta Krakowa **od Zakładu św. Jadwigi realność** lk. 135 Dz. IV. l. w. h. 792 w Krakowie o powierzchni 779⁰□ zpn. pod przedłużenie ulicy Krupniczej oraz celem regulacyi dwóch realności miejskich, po obu stronach tej realności położonych.

IV. Przyjmuje się do wiadomości dokonane na podstawie uchwały Sekcyi ekonomicznej Rady miejskiej z dnia 29. sierpnia 1906, powziętej w zastępstwie Rady

miejskiej, zakupno na rzecz Gminy **realności** lwh. 793 Dz. IV. w Krakowie **od pp. Stachiewiczów** za cenę 53.060 koron.

V. Uznaje się potrzebę zakupna **gruntów, sąsiadujących z Błoniami miejskiemi**, dla zaokrąglenia tychże Błoń i uprasza się p. Prezydenta, by odnośne wnioski Radzie miejskiej przedłożył.

VI. Przyznaje się:

a) na pokrycie ceny kupna gruntów skarbowych, wyżej pod I. wymienionych, oraz na pokrycie wydatków, połączonych z wykonaniem świadczeń ubocznych, przyjętych na Gminę z powodu zakupna tych gruntów, wreszcie na pokrycie kosztów, połączonych z uregulowaniem i uporządkowaniem części gruntów pofortyfikacyjnych, położonych między Parkiem krakowskim a Bastyonem III. (u wylotu ul. Długiej), tudzież gruntów, przypadających pod rozszerzenie ul. Żabiej i pod przedłużenie ul. Krupniczej, kredyt w kwocie 1,600.000 koron;

b) na zakupno gruntów, wyżej pod II. wymienionych, kredyt w kwocie 120.000 koron;

c) na zakupno gruntów, wyżej pod V. wymienionych, kredyt 200.000 koron;

d) na pokrycie ceny kupna realności, pod III. i IV. wymienionych, kredyt w sumie 160.000 koron;

razem na powyższe cele oraz na pokrycie kosztów, połączonych z przeprowadzeniem odnośnych transakcyj, kredyt w łącznej kwocie 2,100.000 kroron.

VII. Na podstawie § 82. statutu m. Krakowa **wybiera się osobną Komisyę**, złożoną z Prezydenta miasta, I. i II. Wiceprezydenta, oraz z 5-ciu Radców miejskich, do przeprowadzenia w zastępstwie Rady miejskiej zakupna, regulacyi, uporządkowania, parcelacyi i sprzedawania gruntów, wyżej pod I.—V. wymienionych.

VIII. Do podpisania kontraktów zakupna i kontraktów sprzedaży tych gruntów upoważnia się obok p. Prezydenta miasta dwóch pp. Radców miejskich, przez p. Prezydenta z łona powyższej Komisyi wydelegować się mających.

IX. Kredyta, wyżej pod VI. wymienione, w ogólnej sumie 2.100.000 koron pokryte być mają z **nowej pożyczki miejskiej**. W celu uzyskania tej pożyczki uprasza się p. Prezydenta o wdrożenie odpowiednich kroków i przedstawienie odpowiednich wniosków Radzie miejskiej w najkrótszym czasie.

Dochody z rozsprzedaży gruntów, wyżej pod I.—V. wymienionych, wpływać mają do osobnego funduszu, odrębnie od innych funduszów miejskich administrowanego, z którego zamknięcia rachunkowe wraz ze sprawozdaniem Komisyi, wyżej pod VII. oznaczonej, corocznie Radzie miejskiej przedkładać należy. Aż do zupełnego umorzenia powyższej pożyczki 2,100.000 koron użyte będą dochody z rozsprzedaży gruntów wyłącznie tylko na oprocentowanie i amortyzacyę tej pożyczki, oraz na inwestycye, połączone z regulacyą i parcelacyą gruntów, pod I.—V. wymienionych.

(Drukowane sprawozdanie Sekcyi I. i II. dołączone jest do niniejszego protokołu jako jego część integralna).

S p r a w o z d a w c a zwraca uwagę, że w brzmieniu wniosków, przez niego przedłożonych, w porównaniu z wnioskami, zamieszczonymi na końcu drukowanego sprawozdania, wprowadzono nieznaczne zmiany natury interpretacyjnej.

Przemówienie Prezydenta przyjęto oklaskami.

R. m. dr. Ł e p k o w s k i zarzuca, że projekt zakupna gruntów pofortyfikacyjnych pojawia się w chwili wielkiego obciążenia miasta podatkami domowo-czynszowymi, gdy kapitał stroni od budowy domów, bo nie może znaleźć w nich skromnego nawet oprocentowania. Ruch budowlany co do większych domów nie ma — zdaniem Mowcy — uzasadnienia na przyszłość. Lokatorzy nawet po zakupnie gruntów pofortyfikacyjnych nie mogą spodziewać się obniżenia czynszów. Z zakupna gruntów skorzystają tylko gminy podmiejskie. Z powodu stosunków finansowych Gminy Mowca uważa również za niepożądane zakupowanie teraz gruntów za 2,100.000 kor. Sprawa to ważna, trzeba się nad nią głębiej i dokładniej zastanowić, przynajmniej kilka lat jeszcze, t. j. do chwili, gdy J. E. Korytowski przedłoży projekt reformy podatkowej, a Magistrat przygotuje plan parcelacyjny. Mowca, kończąc przemówienie, wnosi, aby **sprawę cofnąć** z porządku dziennego i aby **zwołać ankietę** celem dokładnego jej jeszcze zbadania. Mowca domaga się imiennego głosowania nad swoim wnioskiem.

R. m. dr. G r o s s oświadcza się za zakupnem gruntów, lecz sprzeciwia się tworzeniu już teraz Komisyi i oddaniu tak ważnej sprawy w ręce kilku ludzi. Najważniejszem jest stworzenie **tańszych mieszkań dla uboższej ludności**. Gmina nie może ograniczyć się do sprzedaży gruntów, ale musi zainicyować ruch budowlany, sama budować i tworzyć spółki budowlane. Mowca jest przeciwny zakupowaniu **gruntów po drugiej stronie Wisły** i wnosi, aby dotyczący ustęp wniosków Sekcyi I. i II. skreślić.

P r z e w o d n i c z ą c y z powodu spóźnionej pory odracza dalszy ciąg dyskusyi i o godzinie 8. minut 45 wieczorem posiedzenie zamyka. —

Posiedzenie nadzwyczajne (36. w kad. XIII.) **z dnia 12. listopada 1906 r.**

Przewodniczący: dr. Juliusz Leo, prezydent miasta.
I. Wiceprezydent miasta: Michał Chyliński.
II. Wiceprezydent miasta: Józef Sare.
Sekretarz Rady miejskiej: dr. Jan Nowicki.
Radców miejskich obecnych **55**.

Radcy miejscy: Bartoszewicz, Bujwid, Daszyński, dr. Doboszyński, Katyński, Kwiatkowski, dr. Łepkowski, Nowak Stanisław, Sołtysik, dr. Tilles, hr. Wodzicki, Wyspiański **(12)** nieobecność na tem posiedzeniu usprawiedliwili.

Początek posiedzenia o godzinie 5. minut 45 wieczorem.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto. —

R. m. K o n o p i ń s k i interpeluje w sprawie ostatniego wyboru do Sejmu, przeprowadzonego w dniu 7. b. m. Mowca opisuje sposób doręczania kart legitymacyjnych, kroki, przedsiębrane w tej sprawie przez Komitet wyborczy demokratyczny, i żali się na zbyt **późne doręczanie kart legitymacyjnych**, wskutek czego wielu wyborców nie mogło wziąć udziału w głosowaniu.

M o w c a zapytuje Prezydenta, czy i jakie poczynił kroki, aby łatwo przewidzieć się dające trudności w należytem doręczaniu kart wyborcom w stosownym czasie usunąć i dlaczego dopiero w dniu wyborów niektórzy otrzymali legitymacye? Czy Prezydentowi znanym był

ten porządek, w jakim odbywało się doręczanie kart? Wreszcie, czy Prezydentowi wiadomo, że pewne sekcye wyborcze w ostatniej instancyi odmawiały wielu wyborcom kart legitymacyjnych, względnie duplikatów; czy i jakie poczyni Prezydent kroki, aby komisarze wyborczy w przyszłości z tego prawa, sobie przyznanego, czynili pełny użytek bez względu na polityczną barwę zgłaszających się wyborców?

Następnie Mowca zapytuje, czy Prezydentowi znane były wypadki niewłaściwego sposobu konstytuowania się sekcyj wyborczych? Czy Prezydentowi znane były wypadki dowolnego sposobu interpretowania ustawy wyborczej w sekcyach — a jeżeli tak, czy i jakich zamierza Prezydent użyć w przyszłości sposobów, aby tego rodzaju postępowanie, niezgodne z duchem ustawy i krzywdzące jedną partyę polityczną na korzyść drugiej, w przyszłości się nie powtórzyło?

Przewodniczący odpowiada, że **działalność Magistratu i Prezydenta przy wyborach** napotykać będzie zawsze na krytykę, bo wybory są walką, a strony walczące często wyrażają swe niezadowolenie w razie niepomyślnego wyniku wyborów. Prezydent wskazuje, że Magistrat działał legalnie w każdym względzie, a Mowca uwzględnił wszystkie zażalenia, jakie mu przedłożono ze strony wyborców; nie zgodził się jedynie na jedną rzecz, t. j. odmówił żądaniu zamknięcia w dniu wyboru wszystkich szkół ludowych w Krakowie. W przededniu wyborów wskutek wniesionej skargi spostrzegł Mowca, że kilkudziesięciu kart nie doręczono urzędnikom kolejowym; zarządził więc natychmiast, aby te legitymacye doręczono zaraz rano w dzień wyboru przez osobnych woźnych. Tego roku czas do doręczania kart legitymacyjnych był bardzo krótki; w dodatku przypadły 4 dni świąt w tym okresie. Procent niedoręczonych legitymacyj, po strąceniu nieobecnych, chorych i takich, co kart nie chcieli przyjąć, nie był obecnie wyższym, aniżeli przy innych wyborach, i wynosi tylko 5, a doliczywszy chorych i nieobecnych, wynosi 6—7 procent. Jest to cyfra, spostrzegana wszędzie przy wyborach. Mowca wydał polecenie, aby karty doręczano ulicami i to polecenie spełniono bez względu na to, czy przy ulicach mieszkały osoby A, B lub C; grupami doręczano legitymacye tylko do pewnych instytucyj, n. p. szkół. Prezydent udziela jeszcze dalszych wyjaśnień na interpelacyę r. m. Konopińskiego. Na przyszłość będzie się Mowca starał, aby czas na doręczanie kart był dostatecznie długi i wynosił co najmniej 10 dni. —

R. m. Maciołowski podnosi, że mieszcząca się w nowym budynku przy ul. Lubomirskich **szkoła męska wydziałowa im. św. Mikołaja**, licząca 12 klas, **nie jest jeszcze zetatowaną**. Mowca prosi Prezydenta, aby we właściwej drodze poczynił kroki celem przyśpieszenia zetatowania tej szkoły.

Przewodniczący, uznając słuszność tego życzenia, oświadcza, że jak najrychlej wniesie odpowiednią petycyę do Rady szkolnej krajowej, a odpis petycyi wręczy zasiadającym w tejże Radzie dwom członkom Rady miejskiej dr. Jordanowi i Sołtysikowi, aby prośbę Gminy poparli. (L. 106.203/906). —

R. m. dr. Gross przemawia jeszcze **w sprawie ostatniego wyboru sejmowego**, poruszając zwłaszcza sprawę **wydawania duplikatów legitymacyj** przez komisarzy rządowych. Mowca domaga się, aby na przyszłość czynił to Magistrat.

Przewodniczący odpowiada, że tego roku postępowano z wydawaniem duplikatów tak samo, jak w latach poprzednich. —

R. m. dr. Rosenblatt zaznacza, iż szerzą się skargi na robotników, rozwożących **węgiel ze składu miejskiego**, mianowicie, że wymagają oni od biedniejszej ludności osobnych dopłat za dostarczanie węgla, tak, że ostatecznie cena węgla miejskiego równa się cenie węgla z innych składów. Mowca prosi, aby Prezydent sprawę zbadał i zabronił wyzyskiwania ludności.

Przewodniczący odpowiada, że dotychczas żadne skargi do niego nie doszły, zarządzi jednak ścisłe dochodzenie i nie dopuści, aby na przyszłość działy się jakiekolwiek nadużycia. —

Przystąpiono do porządku dziennego, mianowicie do dalszych obrad nad sprawozdaniem Sekcyi I. i II. w sprawie **zakupna gruntów pofortyfikacyjnych oraz kilku innych realności** na rzecz Gminy m. Krakowa.

Przewodnictwo obrad obejmuje wiceprezydent Chyliński.

Prezydent dr. Leo zajmuje trybunę sprawozdawcy.

Przewodniczący przypomina, że na ostatniem posiedzeniu w tej sprawie r. m. dr. Łepkowski postawił wniosek odesłania sprawy napowrót do Sekcyi celem zwołania ankiety, żądając nad tym wnioskiem imiennego głosowania, i że do głosu zapisanych jest kilku mowców.

Przewodniczący otwiera dalszą dyskusyę w tej sprawie.

R. m. dr. Bąkowski popiera projektowane zakupno wszystkich gruntów pofortyfikacyjnych, gdyż jest to w interesie miasta i za zakupnem oświadczyła się już dawno opinia publiczna. Trzeba wszakże przygotować dokładny plan parcelacyi, upiększenia i regulacyi, liczący się z sąsiednimi gruntami i gminami. Plan taki musi być przedyskutowany przez szersze grono z przybraniem ludzi fachowych, zanim będzie przedłożony Radzie miejskiej. Wypracowania takiego planu i sprzedaży gruntów nie można oddawać w ręce Komisyi, z 5 radców złożonej. Pięciu ludzi nie mogłoby podjąć się tak wielkiego i odpowiedzialnego zadania.

Mowca sądzi, że samo zakupno gruntów przez Gminę i parcelacya nie wpłynie na obniżenie ceny mieszkań; byłoby wskazanem puszczanie tych gruntów w długoletnią dzierżawę pod budowę odpowiednich domów dla uboższej ludności i dopiero takie postępowanie mogłoby zapewnić mieszkania o niższych czynszach. Na wydzierżawionych gruntach mogliby urzędnicy budować domy przy pomocy pożyczonego kapitału. Z tem łączy się kwestya mieszkań robotniczych; już teraz, mając zastrzeżone 150.000 kor. w funduszu inwestycyjnym na taką budowę, możnaby rozpocząć budowę domów dla robotniczej służby miejskiej. Dalej uwalnianie nowych domów na gruntach pofortyfikacyjnych od podatków należałoby uregulować w ten sposób, aby nie odnosiła zysku wyłącznie spekulacya, lecz aby to wychodziło na pożytek ludności. Tak ważne kwestye nie mogą być złożone na barki szczupłej Komisyi i dlatego zapewne Prezydent, z którego nazwiskiem złączy się sprawa zakupna gruntów pofortyfikacyjnych, zgodzi się na wnioski Mowcy, który proponuje skład Komisyi, złożonej z Pre-

zydyum i 10 członków Rady. Zakres działania tej Komisyi co do przygotowania dla Rady planów regulacyi i uporządkowania projektów parcelacyi, ewentualnie projektów sprzedawania lub puszczania w dzierżawę gruntów, Mowca określi bliżej w swoim wniosku.

Mowca wnosi następującą zmianę stylizacyi ustępu VII. wniosków Sekcyi I. i II.:

„VII. *a)* Na podstawie § 82. statutu m. Krakowa wybiera się osobną Komisyę, złożoną z Prezydenta miasta, I. i II. Wiceprezydenta, oraz 5 Radców miejskich, do przeprowadzenia zakupna powyższych gruntów w imieniu Rady miejskiej.

b) Do przygotowania planów regulacyi i uporządkowania, projektów parcelacyi, ewentualnie projektów **sprzedawania lub puszczania w dzierżawę gruntów**, wyżej pod I.—V. wymienionych, wybiera się Komisyę, złożoną z wyżej pod *a)* wymienionych oraz dalszych 5 Radców (razem 10 Radców, Prezydent i 2 Wiceprezydenci).

c) Wzywa się powyższą Komisyę, aby wraz z planami i projektami powyższymi przedłożyła Radzie miejskiej wnioski co do ułatwienia produkcyi **tanich mieszkań**.

d) Wzywa się powyższą Komisyę, aby jak najprędzej przedłożyła Radzie miejskiej wnioski co do budowy **mieszkań dla robotników i niezamożnej ludności**.

e) Wzywa się powyższą Komisyę, aby przygotowała projekt **ustawy budowlanej dla gmin podmiejskich**, u Sejmu wyjednać się mającej.

f) Wzywa się powyższą Komisyę, aby przygotowała wnioski co do wyjednać się mającej ustawy o **18-toletniem uwolnieniu od podatku** domów, na gruntach pofortyfikacyjnych budować się mających dla celów ogólno-pożytecznych przez stowarzyszenia budowlane, do zysku nie zmierzające, lub dla domów pewnego typu".

W ustępie VIII. — wnosi Mowca — aby opuścić słowa „i kontraktów sprzedaży".

Przemówienie r. m. dr. Bąkowskiego przyjęto oklaskami.

R. m. Kosobucki również popiera wnioski o zakupno gruntów pofortyfikacyjnych w interesie całego miasta, a zatem także rękodzieł i przemysłu. Obecnie brak w mieście lokali na zakłady przemysłowe i rękodzielnicze; w nowych domach niema ich wcale, w starych są ciemne i wilgotne. Jeżeli się znajdzie gdzie odpowiedni lokal, to cena jego bardzo wygórowana. Z zakupionych gruntów pofortyfikacyjnych należałoby wyznaczyć odpowiedni obszar, gdzieby można budować odpowiednie pracownie i warsztaty dla drobnych przemysłowców i rękodzielników. Mowca przedkłada rezolucyę:

„Rada miejska poleca Komisyi parcelacyjnej, wybranej z łona Rady miejskiej, ażeby przy parcelowaniu gruntów pofortyfikacyjnych, zakupionych przez gminę m. Krakowa, wyznaczyła pewien obszar gruntów, któryby można sprzedawać na dogodnych warunkach krakowskim rękodzielnikom pod **budowę warsztatów dla drobnego przemysłu**".

R. m. dr. Frühling zaznacza, że mniejszość głosować będzie za wnioskami o nabycie gruntów pofortyfikacyjnych, o przyjęcie tych świadczeń, jakich skarb wojskowy od Gminy się domaga, o przyznanie kredytu, potrzebnego do nabycia innych gruntów, o ile one łączą się ściśle z gruntami pofortyfikacyjnymi. Mniejszość żąda przytem zamieszczenia w kontrakcie zastrzeżeń, które zabezpieczą ponad wszelką wątpliwość zniesienie rewersów demolacyjnych na obszarze nabytych gruntów. Natomiast stronnictwo Mowcy stanowczo jest przeciwne nabyciu **gruntów w Dębnikach od hr. Lasockiej** i ustanowieniu Komisyi z pięciu dla zawiadywania nabytymi gruntami. Celem umotywowania tego stanowiska zaznacza Mowca, iż Kraków ma cechę, właściwą wszystkim starym miastom: za ciasno jest zabudowany. Mamy 688 hektarów, z czego 160 — a więc czwartą część — stanowią mury. Ogrody prywatne i publiczne znikają, natomiast powstają domy. Ze względów zdrowotnych zjawisko takie nie jest pożądane i dlatego należy uważać za korzystne uzyskanie znaczniejszego terenu budowlanego, który zapobiegnie dalszemu niszczeniu ogrodów i placów prywatnych w mieście. Teren, który mamy nabyć, jest jednak bagnisty i musi być odwodniony, aby nie był siedliskiem i źródłem malaryi. To drugi ważny motyw i gdybyśmy nawet nie mogli użyć terenu tego na place budowlane, należałoby go nabyć, aby usunąć i osuszyć bagna. Mowca domaga się w dalszym ciągu, aby plan regulacyjny został przedłożony jak najprędzej, bo ze sprawą tą łączy się konieczność jak najszybszego utworzenia **parku ludowego**, kwestya domów robotniczych i urzędniczych. R. m. dr. Bąkowski zachęcał do budowy domów na nowym terenie z powodu ustawy o uwolnieniu nowych domów od podatków przez lat 18. Otóż sprawa ta nie jest jeszcze aktualną i Mowca sądzi, że opinię w tym kierunku raczej powinny wypowiedzieć Sekcye prawnicza i skarbowa. Obaw właścicieli realności, że oni głównie stracą przez zakupno gruntów, parcelacyę i nowe domy, Mowca nie podziela. Odczują to tylko lokatorzy, którym ciągle czynsz się podwyższa, a właściciel realności nie traci, zwłaszcza, gdy za mieszkanie, które sam zajmuje, podaje niską wartość.

Mowca polemizuje następnie z wywodami dra Łepkowskiego, który tu stawał w obronie 10.000 właścicieli realności. A gdzie reszta ludności, gdzie 90.000? Zresztą, stwierdza Mowca, interesy właścicieli realności przez zakupno nie będą zagrożone; na akcyę za zniżeniem podatku domowo-czynszowego każdy się musi zgodzić.

Mowca podnosi następnie, że **w dzielnicy ósmej (Kaźmierz) bardzo mało jest placów**, choć tam najgęstsze jest zaludnienie. Dla ludności tamtejszej nic się nie robi, mimo, że żyje ona w jak najgorszych warunkach hygienicznych. Tak ludność żydowska, jak i najbiedniejsza chrześcijańska, mieszka tam w obrzydliwych norach o ścianach, z których cieknie wilgoć. Tej ludności nie zbawi kupiony kawałek ziemi za Wisłą w Dębnikach, zwłaszcza, że most, który rzekomo miałby tu stanąć, to rzecz daleka. Rząd przez 3 lata wstawiał pewne raty co roku w budżet na ten most, ale teraz wszystkie raty cofnął, twierdząc, że, gdy zajdzie potrzeba, to całą sumę odrazu zapłaci. Mniejszość Rady głosować będzie przeciw oddaniu całej sprawy w ręce Komisyi z pięciu, sądzi bowiem, że *plenum* Rady powołane jest do czuwania w tym kierunku przy pomocy Sekcyi ekonomicznej, a w danym razie i subkomitetu z fachowców, których delegować może w poszczególnych wypadkach Sekcya ekonomiczna.

R. m. dr. Bujak również przemawia za zakupnem gruntów pofortyfikacyjnych, gdyż w interesie Gminy leży skupianie największych obszarów gruntów w swem ręku; tem więcej należy dążyć do zakupna gruntów pofortyfikacyjnych, gdyż tam mogą stanąć domy urzędnicze i robotnicze, tam można urządzić dzielnicę will.

Obecnie nadarza się sposobność zakupna znacznego obszaru gruntów po cenie bardzo niskiej. Naszem zadaniem zaś jest nie tylko myśleć o teraźniejszości, ale i o przyszłości, i musimy zapewnić przyszłym pokoleniom odpowiednie grunta pod rozszerzenie miasta. Zakupno gruntów nie zaszkodzi właścicielom realności. Mowca zaznacza, że u nas właściciele domów dążą do wydobycia jak największego procentu od swego kapitału w wysokości 7—8%, gdy za granicą zadowalają się wysokością 4%. Wielu właścicieli chce żyć z dochodów realności, nadmiernie obdłużonych; chcąc pokryć procenta, raty kapitału, uzyskać środki utrzymania dla siebie, uciekają się do nadmiernego podwyższania czynszów. I to jest kwestya ekonomiczna. Wkońcu Mowca oświadcza się za tem, aby proponowana Komisya przedłożyła Radzie miejskiej **projekt parcelacyi nabytych gruntów i zarys postępowania przy ich sprzedaży.**

Dlatego Mowca wnosi następujący dodatek do ustępu VII. wniosków Sekcyj:

„Komisya przedłoży Radzie miejskiej do zatwierdzenia zarys planu uregulowania i uporządkowania gruntów pofortyfikacyjnych, oraz zasady postępowania przy ich sprzedaży".

Na wniosek r. m. Godzickiego uchwalono zamknięcie dyskusyi.

Wiceprezydent Sare odpiera motywa wniosku, domagającego się odesłania napowrót do rozpatrzenia Sekcyom Rady miejskiej sprawy nabycia gruntów pofortyfikacyjnych, jakoby niedojrzałej, albowiem sprawa naprawdę dojrzała i zastępcy Gminy zbadali ją dokładnie. Niezawodnie chętnie nabyliby te grunta prywatni spekulanci; oni dopiero, rzucając na targ większą liczbę parcel corocznie, obniżyliby wartość placów i realności. Gdyby Gmina nie nabyła tych gruntów, to prywatni spekulanci budowaliby bez planu, bez liczenia się z warunkami sanitarnymi, i w razie utworzenia wielkiego Krakowa otrzymalibyśmy całe dzielnice, najgorzej zabudowane. Przygotowanie z góry, jak tu żądano, planów parcelacyi jest niemożliwe, bo to czynność bardzo kosztowna, a władza wojskowa nie pozwoli na dokonanie zdjęć przed zakupnem. Po dalszych wywodach Mowca oświadcza się za wyborem mniej licznej Komisyi, ale złożonej z ludzi, którzy chętnie pracować będą. Kto dba o rozwój Krakowa i ogarnia okiem jego przyszłość, ten musi przyklasnąć myśli zakupna gruntów pofortyfikacyjnych. Mowca wykazuje jeszcze potrzebę i korzyść z zakupna gruntów w Dębnikach. Mowca prosi o przyjęcie wniosków Komisyi w całości z poprawką r. m. dr. Bujaka.

Na wniosek r. m. dra Frühlinga uchwalono z powodu spóźnionej pory odroczyć dalszy ciąg dyskusyi do następnego posiedzenia.

Przewodniczący o godzinie 9. wieczorem zamyka posiedzenie. —

Posiedzenie nadzwyczajne (37. w kad. XIII.) **z dnia 15. listopada 1906 r.**

Przewodniczący: dr. Juliusz Leo, prezydent miasta.
I. Wiceprezydent miasta: Michał Chyliński.
II. Wiceprezydent miasta: Józef Sare.
Sekretarz Rady miejskiej: dr. Jan Nowicki.

Radców miejskich obecnych **50**.

Radcy miejscy: Dr. Benis, Daszyński, Dattner, dr. Doboszyński, dr. Fierich, dr. Gross, dr. Jaworski, Katyński, dr. Łepkowski, dr. Rosenblatt, Schmelkes, Sołtysik, dr. Staniszewski, dr. Tilles, dr. Ulanowski, hr. Wodzicki, Wyspiański (**17**) nieobecność na tem posiedzeniu usprawiedliwili.

Początek posiedzenia o godzinie 6. wieczorem.

Protokół z ostatniego posiedzenia przyjęto. —

R. m. Kosobucki, uzasadniwszy nagłość sprawy, wnosi, aby Prezydent imieniem Gminy miasta Krakowa wniósł petycyę w drodze telegraficznej do Izby Panów o przyjęcie **noweli do ustawy przemysłowej** w brzmieniu, uchwalonem przez Izbę Posłów.

Po uznaniu nagłości sprawy — wniosek r. m. Kosobuckiego przyjęto bez rozpraw. —

R. m. Maciołowski, uzasadniwszy nagłość sprawy, imieniem Sekcyi IV. wnosi:

Rada miejska uchwali!

Przyznaje się kredyt dodatkowy na r. b. w kwocie 250 koron na **zakupno książek szkolnych** dla najbiedniejszych uczniów nowo otwartej IV. klasy szkoły wydziałowej męskiej na Smoleńsku.

Po uznaniu sprawy za nagłą — wniosek Sekcyi IV. przyjęto bez rozpraw. (L. 87.130/906). —

Przystąpiono do porządku dziennego, mianowicie do dalszych obrad nad sprawozdaniem i wnioskami Sekcyi I. i II. w sprawie **zakupna gruntów pofortyfikacyjnych, oraz kilku innych realności** na rzecz Gminy miasta Krakowa.

Przewodnictwo obejmuje wiceprezydent miasta Chyliński.

Prezydent dr. Leo zajmuje trybunę sprawozdawcy.

Przewodniczący otwiera dalszą dyskusyę w tej sprawie.

R. m. dr. Rafał Landau zaznacza ważne znaczenie zakupna gruntów dla miasta i jego mieszkańców. Podniesiono tutaj, że w razie zakupna szkodę poniosą właściciele realności; Mowca jest właścicielem realności, ale szkody dla siebie nie dopatruje się żadnej z powodu zakupna gruntów, przeciwnie najgoręcej popiera ich zakupno.

Dalej wykazuje, że zakupno gruntów spowoduje zniesienie rewersów demolacyjnych, tak dotkliwie krępujących rozwój miasta, i przyczyni się do podniesienia gmin podmiejskich. Wszelkie dotychczasowe próby obniżenia drożyzny mieszkań, jak przeniesienie Krakowa do II. klasy podatkowej, nie przyczyniły się do obniżenia drożyzny mieszkań i wyszły tylko na korzyść właścicieli realności. Istniejącej obecnie drożyźnie mieszkań zapobiedz może tylko wolna konkurencya, rozwinięcie ruchu budowlanego, zapewnienie dostatecznej liczby mieszkań na nowych gruntach. Właściciele realności wszakże mogą być przekonani, że Gmina nie będzie prowadziła polityki spekulacyjnej i nie będzie na gwałt sprzedawała parcel budowlanych, a więc będzie rozumnie

regulowała ruch budowlany, gdy prywatni spekulanci we własnym interesie dążyliby do jak najprędszej sprzedaży i działaliby w ten sposób na szkodę właścicieli realności. Dlatego Mowca będzie głosował za zakupnem gruntów przez Gminę; będzie także głosował za zakupnem gruntów w Dębnikach, bo na Kaźmierzu zachodzi wielki brak mieszkań, a drożyzna rośnie tam niesłychanie. W tej mierze może się przyczynić do poprawy stosunków zakupno gruntów w Dębnikach i połączenie ich mostem z Kaźmierzem. Należałoby także zapewnić możność rozszerzenia się Kaźmierza ku Grzegórzkom i w tej stronie także zakupić grunta. Mowca oświadcza się przeciw decydowaniu całej Rady o sprzedaży każdego kawałka z nabytych gruntów, a za powierzeniem zakupna, regulacyi, parcelacyi, upiększenia zakupionych gruntów osobnej komisyi.

Mowca przedkłada następujący wniosek:

„Rada miejska uchwali!

Zwrócić się do Ministerstwa Skarbu i do Sejmu krajowego o wyjednanie ustawy państwowej, względnie ustawy krajowej, przyznającej **uwolnienie od podatku domowo-czynszowego i od dodatku krajowego do tegoż podatku** na lat 18 dla tych budynków, które staną na gruntach pofortyfikacyjnych, w myśl dzisiejszej uchwały Rady miejskiej od c. k. Skarbu na własność gminy m. Krakowa zakupionych; Rada miejska ze swej strony przyznaje dla powyższych domów na taki sam okres czasu **uwolnienie od dodatków gminnych do podatku domowo-czynszowego**".

Wreszcie wnosi Mowca następujące rezolucye:

„Uprasza się Prezydyum miasta, by zastanowiło się nad **zakupnem gruntów, do dzielnicy VIII. przylegających**, i jak najrychlej wnioski Radzie przedłożyło".

„Uprasza się Prezydyum miasta, by poczyniło jak najenergiczniejsze kroki, zmierzające do **budowy mostu na Wiśle, łączącego ulicę Dietlowską z gruntami w Dębnikach**, od hr. Lasockiej nabytymi".

R. m. Turski wyraża przekonanie, że zakupno gruntów pofortyfikacyjnych jest dobrym dla Gminy interesem i że nie można dopuścić, aby je nabyli prywatni spekulanci. Mowca oblicza, że średnia cena sprzedawanych przez Gminę gruntów wynosić może 35 kor. za sążeń kwadratowy, co wystarczy na oprocentowanie i amortyzacyę kapitału, a nadto przyniesie Gminie dochód. Nabycie gruntów jest jednym z najlepszych, najśmielszych pomysłów inwestycyjnych, który ubogiej, co prawda, Gminie zapewni pewny dochód i możność rozszerzenia się. Właśnie w codziennem życiu ubogi człowiek powinien skorzystać z dobrej chwili i zrobić pomyślny interes; inaczej zawsze biednym pozostanie. Miastu przybywa corocznie 2400 osób; otóż w przeciągu 7 lat przyrastająca corocznie ludność zapełni nową dzielnicę i znowu nastanie to samo przeludnienie, jakie panuje obecnie. W ten sposób zakupno gruntów nie może przynieść szkody właścicielom realności. Budowa domów robotniczych musi przyjść do skutku; dotąd nie można było ich budować dla braku tanich gruntów, obecnie Gmina będzie miała na ten cel tanie grunta pofortyfikacyjne. Również ważną jest budowa domów urzędniczych; Gmina może przyjść urzędnikom z pomocą, mając w ręku obszar 100-morgowy.

Mowca oświadcza się za oddaniem sprawy w ręce Sekcyi ekonomicznej, którаby odpowiednie projekty parcelacyi i regulacyi pełnej Radzie przedłożyła; przemawia też za zakupieniem gruntu w Dębnikach i za zakupnem najrychlejszem wału pofortyfikacyjnego, w którymby na szkarpach można urządzić sklepy, a wierzchem mógłby iść tor kolejowy.

Mowca wnosi, aby ustęp VII. przyjąć w następującem brzmieniu:

„Upoważnia się P. Prezydenta i 2 Radców miejskich do przeprowadzenia zakupna. Wzywa się Sekcyę I., aby przedłożyła opracowany plan regulacyi, uporządkowania i parcelacyi zakupionych gruntów, oraz wnioski co do cen sprzedaży w poszczególnych blokach, opartych na cenie początkowej i progresyi cen w szeregu lat".

Wreszcie Mowca wnosi następujące rezolucye:

1) „Uznaje się potrzebę wyznaczenia odpowiednich przestrzeni z zakupionych gruntów pod **domy dla urzędników**. Wnioski szczegółowe co do ceny i co do przestrzeni, wyznaczyć się mającej, przedstawi Sekcya I.

2) Uznaje się potrzebę **zakupna wału kolejowego** jako pilną, — wał ten zatem łącznie z resztą gruntów powinien być zakupiony.

3) Zastrzega się przy kontrakcie, że przy komisyi obchodowej dla nowego *noyau* zastępcy Gminy mieć będą głos równorzędny z innymi interesowanymi".

R. m. dr. Julian Nowak wskazuje, że tak żywo rozwinięta dyskusya nad zakupnem gruntów pofortyfikacyjnych świadczy najlepiej, jak ważną i żywotną jest ta sprawa dla miasta. Już jeden z poprzednich Mowców podniósł, że z zakupnem łączy się tak doniosłe zniesienie rewersów demolacyjnych; oprócz tego momentu za zakupnem przemawia szereg innych momentów, jak asanizacya terenów mokrych, urządzenie parku ludowego, budowa domów robotniczych i urzędniczych. Dłuższy ustęp swego przemówienia poświęca Mowca budowie domów urzędniczych na gruntach pofortyfikacyjnych i wyraża zapatrywanie, że zakupno nie może być traktowane wyłącznie ze stanowiska właścicieli realności.

R. m. Klemensiewicz sądzi, że w zasadniczej sprawie nabycia gruntów pofortyfikacyjnych uchwała Rady będzie jednomyślną wobec tego, że jedyny przeciwnik tej sprawy, r. m. dr. Łepkowski, jest nieobecny. Co do nabycia gruntu w Dębnikach Mowca był zdania, że należy tę sprawę oddzielnie traktować, wobec tego jednak, że chodzi tu o sumę niewielką i, przekonany przez niektórych radców, będzie za tem głosował. Oddaniu tej sprawy komisyi z pięciu jest Mowca stanowczo przeciwny i będzie głosował za wnioskiem r. m. Turskiego, który domagał się, aby sprawę poprowadziła Sekcya ekonomiczna. Wkońcu Mowca uważa za zbyteczny ustęp projektu, który zastrzega, że Gmina musi złożyć kaucyę na ręce skarbu wojskowego.

R. m. dr. Koy sądzi, że nie potrzebuje powtarzać przytoczonych za zakupnem motywów. Ponieważ dyskusya była prowadzona rzeczowo, a nie partyjnie, dlatego należy też wypowiedzieć wątpliwości, żywione w tej sprawie. Nie odnoszą się one do zakupna gruntów, którą uważamy za niesłychanie doniosłą, tylko do sposobu, w jaki chcemy załatwić tak doniosłą dla miasta sprawę.

Mowca oświadcza, że komisya z pięciu może co najwyżej załatwić wszystkie czynności przygotowawcze, ale nie wolno oddawać jej przeprowadzenia całej sprawy. Statut miejski wyraźnie postanawia, że nie pięciu radców, ale cała Rada strzedz ma ogólnego dobra Gminy

Wyjątek stanowią tylko sprawy konkretnej natury, jak n. p. w tym przypadku samo zakupno gruntów, ale dalsze kwestye: uporządkowanie, parcelacya i sprzedaż nabytych grnntów nie są jeszcze w znaczeniu statutowem konkretną sprawą, bo gruntów tych jeszcze Gmina nie nabyła. Gdyby przynajmniej powiedzieć można, że komisyi tej przekazuje się sprzedaż wszystkich gruntów! Tego jednak zrobić nie można, byłoby to bowiem nieprawdą, bo nie wszystkie, tylko pewne grunta sprzedać chcemy. Jest rzeczą także ważną **regulamin Komisyi**, bo w naszych miejskich komisyach trzech radców stanowi komplet, a więc dwóch z nich, gdyby trzeci oponował, przeprowadzić mogłoby najważniejszą sprawę.

Mowca na wypadek odrzucenia wniosku r. m. dr. Bąkowskiego, a przyjęcia ustępu VII. według wniosku Sekcyi I. i II., czyni następujący wniosek dodatkowy:

1) „Rada miejska zastrzega sobie jednak ostateczną decyzyę co do **szerokości ulic, sytuacyi placów i ogrodów publicznych**, na zakupionych gruntach zaprojektować się mających, oraz co do **wyboru parcel, do sprzedaży** wyznaczyć się mających, a wreszcie co do **wysokości cen**, po jakich parcele te sprzedawane być mają“.

2) „Rada miejska poleca wybranej komisyi, aby po myśli § 82. statutu przedłożyła Radzie miejskiej w czterech tygodniach projekt regulaminu dla swych czynności przed rozpoczęciem tychże do zatwierdzenia“.

Po wyczerpaniu dyskusyi zabiera głos sprawozdawca prezydent miasta dr. Leo i zaznacza, że znajduje się w miłem położeniu, ponieważ wszyscy mowcy oświadczyli się za wnioskami zakupna. Pierwszy tylko mowca w przemówieniu swojem zajął takie stanowisko, jakoby z powodu zakupna groziła katastrofa miastu, szczególnie właścicielom realności. Tymczasem widocznie katastrofa ta nie grozi, skoro w Radzie miejskiej zasiada 44 właścicieli realności i oni zajęliby odmienne stanowisko, gdyby im w istocie jakiekolwiek niebezpieczeństwo, nie już katastrofa groziła. Mowca wyraża wdzięczność z powodu przychylnego traktowania wniosków przez całą Radę i skupienia się tak większości jak mniejszości około ważnej dla miasta sprawy. Uchwalenie i przeprowadzenie zakupna będzie więc zasługą całej Rady. Sprawozdawca poświęca bliższą uwagę podniesionym zarzutom przeciw powierzeniu całej sprawy osobnej komisyi z 5 członków. Gmina nie będzie się bawiła w spekulacyjną sprzedaż zakupionych gruntów, ale w miarę potrzeb miasta i ruchu budowlanego sprzedawać je będzie po cenach odpowiednich tak, aby straty nie ponieść. Obawom co do szczupłości liczby członków komisyi zapobiegają wnioski r. m. dr. Bujaka, żądające powiększenia liczby członków komisyi. R. m. dr. Bujak uczynił też wniosek, zastrzegający Radzie przedłożenie całego planu regulacyjnego i sposobów zabudowania, wytknięcie ulic i placów, oznaczenie, gdzie staną domy urzędnicze, gdzie domy robotnicze, gdzie ma nastąpić urządzenie parku ludowego, ewentualnie przedłużenie parku dra Jordana. Jeżeli Rada przyjmie wniosek r. m. dr. Bujaka, to ustać muszą wszelkie obawy, bo komisya przedłożyć musi Radzie do zatwierdzenia najważniejsze swe elaboraty. Rada oddaje mandat komisyi na półtora roku, a mandat ten może być każdej chwili odwołany, gdyby Rada spostrzegła, że komisya nie postępuje po jej myśli. Zadanie komisyi jest ściśle administracyjne i finansowe; głównie ma ona czuwać nad tem, aby grunta były sprzedawane po takich cenach, któreby Gminy nie naraziły na stratę. Mowca będzie pierwszy za tem, aby komisya działała na podstawie ściśle określonego regulaminu.

W sprawie uwolnienia od podatków na 18 lat domów, mających stanąć w pierwszych 20 latach na gruntach pofortyfikacyjnych, Mowca nie może zrozumieć żądania, abyśmy się zrzekli tego dobrodziejstwa. Wszak Wiedeń z tego tytułu zgarnął od państwa i kraju setki milionów koron do kieszeni; dlaczego my mielibyśmy zrzekać się tej korzyści? Takie uwolnienie zachęca do żywszego ruchu budowlanego i będzie brane w rachubę przy sprzedaży parcel. Wniosek r. m. Landaua jest w materyalnym interesie Gminy oraz tych osób, które chcą taniej nabyć parcele, i tych, które chcą mieć tańsze mieszkania.

Wreszcie co do parcel w Dębnikach już wypowiedziano tutaj motywa, przemawiające za zakupnem. Zrobiono tutaj zarzut, że Gmina nie kupiła gruntów po tej stronie Wisły koło Skałki. Gmina nie mogła kupić tych gruntów, bo cena ich dochodzi do 100 koron za sążeń, w Dębnikach zaś do 12 kor. Gdybyśmy więc zapłacili po 100 kor. za sążeń, to musielibyśmy po dokonaniu parcelacyi i regulacyi żądać cen wyższych, któreby nie pozwoliły na budowę domów z tańszemi mieszkaniami. Jest to interes dla prywatnych osób, ale nie dla Gminy.

Sprawozdawca udziela jeszcze wyjaśnień co do wału kolejowego i zabiegów reprezentantów Gminy co do zakupna tego objektu w przyszłości. Po dalszych wyjaśnieniach i zaznaczeniu, że zakupno zapewnia miastu możność rozszerzenia się bez narażenia się na straty, że ma na celu ważne względy asanacyjne, Mowca prosi o przyjęcie wniosków Sekcyi ekonomicznej i skarbowej.

Przemówienie Prezydenta miasta przyjęto oklaskami.

Przystąpiono do głosowania nad wnioskami Sekcyi I. i II. oraz nad wnioskami i rezolucyami, postawionemi w tej sprawie w toku dyskusyi.

Przewodniczący odczytuje wszystkie te wnioski i rezolucye i oświadcza, że podda pod głosowanie najpierw wniosek r. m. dr. Łepkowskiego, a następnie wnioski Sekcyi I. i II., ustępami kolejno, przy każdym zaś ustępie odnośne wnioski, postawione w toku dyskusyi.

Przewodniczący poddaje pod głosowanie następujący wniosek r. m. dra Łepkowskiego:

„Wnioski Sekcyi I. i II. w sprawie zakupna gruntów pofortyfikacyjnych odsyła się napowrót do Sekcyi celem zwołania odpowiedniej ankiety; nad wnioskiem tym ma być głosowanie imienne“.

Wniosek o imienne głosowanie nie uzyskał dostatecznego poparcia.

Sprawozdawca prosi wobec tego o skonstatowanie stosunku głosów, jakie padną za lub przeciw wnioskowi r. m. dra Łepkowskiego.

Ponieważ za wnioskiem r. m. dra Łepkowskiego nikt się nie oświadczył — przeto wniosek ten jednomyślnie upadł.

Przewodniczący poddaje pod głosowanie ustęp 1-szy wniosków Sekcyi I. i II., który opiewa:

I. Zakupić na własność Gminy miasta Krakowa od c. k. Skarbu grunta skarbowe, wskutek przesunięcia wału fortecznego c. i k. Skarbowi wojskowemu zbędne, w wykazie parcel, nadesłanym do Prezydyum Magistratu

miasta Krakowa pismem c. i k. Dyrekcyi Inżynieryi w Krakowie z dnia 17. października 1906 r. L. 1037/Res., oraz w protokołach z konferencyj, przeprowadzonych w c. i k. Dyrekcyi Inżynieryi w Krakowie, z dnia 1. względnie 8. lutego 1906 r., oraz z dnia 27. września 1906 r. oznaczone, l. w. h. 511 i 791 gm. Kraków, l. w. h. 9 gm. Czarna Wieś. oraz l. w. h. 106/XXII., 106/XX., 106/XVI. i 106/VII. gm. Prądnik Czerwony objęte, w gm. kat. Kraków, Półwsie Zwierzynieckie, Zwierzyniec, Czarna Wieś, Nowa Wieś Narodowa i Krowodrza położone, o łącznej powierzchni 100 morgów 286⁰ kw., a to za ryczałtową cenę kupna jeden milion (1,000.000) koron i pod innymi warunkami, w powyższych protokołach, w reskryptach c. i k. Ministerstwa wojny Oddz. 8 Nr 2.115 z dnia 18. września 1904 r. i Oddz. 8 Nr. 402/Res. z dnia 3. sierpnia 1906 r., oraz w protokole z konferencyi, przeprowadzonej w c. i k. Dyrekcyi Inżynieryi w Krakowie. z d. 17. października 1906 roku wyszczególnionymi.

Upoważnić P. Prezydenta miasta do użycia walorów funduszu amortyzacyjnego miejskiego na złożenie kaucyi w kwocie 666.666 kor. dla zabezpieczenia spłaty ceny kupna powyższych gruntów.

Ustęp I. przyjęto bez zmiany.

Przewodniczący poddaje pod głosowanie ustęp 2-gi, który opiewa:

II. Zakupić na własność gminy miasta Krakowa grunta w Dębnikach, między Wisłą a torem kolei cyrkumwalacyjnej położone, „Klorygierówką“ zwane, p. Idy hr. Lasockiej własne, z parc. bud. l. kat. 18, z parc. grunt. l. kat. 60, 62, 63, 64/2, 65/1, 66, 67, 69, 70, 71, 96/1 i 97, oraz z parc. bud. l. kat. 21 i 22 się składające, l. w. h. 247 objęte, o powierzchni około 10.100 sążni kw., a to w stanie wolnym od ciężarów, za cenę po 13 kor. za 1⁰□ i pod warunkiem, że sprzedająca odstąpi równocześnie z powyższych gruntów gminie miasta Krakowa na własność bezpłatnie 1000⁰□ gruntu, potrzebnego w celu regulacyi zakupić się mającego kompleksu gruntów.

Wniosek r. m. dr. Grossa, aby przejść nad tym ustępem do porządku dziennego, upadł. **Ustęp II. przyjęto bez zmiany.**

Ponieważ do ustępu III., IV., V. i VI. żadnych wniosków nie poczyniono, przeto Przewodniczący poddaje wszystkie te ustępy razem pod głosowanie.

Ustępy te opiewają:

III. Zakupić na własność gminy miasta Krakowa od Zakładu św. Jadwigi realność lk. 135 Dz. IV. l. w. h. 792 w Krakowie o powierzchni 779⁰□ zpn. pod przedłużenie ulicy Krupniczej, oraz celem regulacyi dwóch realności miejskich, po obu stronach tej realności położonych.

IV. Przyjmuje się do wiadomości dokonane na podstawie uchwały Sekcyi ekonomicznej Rady miejskiej z dnia 29. sierpnia 1906 r., powziętej w zastępstwie Rady miejskiej, zakupno na rzecz Gminy realności l. w. h. 793 Dz. IV. w Krakowie od pp. Stachiewiczów za cenę kupna 53.060 kor.

V. Uznaje się potrzebę zakupna gruntów, sąsiadujących z Błoniami miejskiemi, dla zaokrąglenia tychże Błoń i uprasza się p. Prezydenta, by odnośne wnioski Radzie miejskiej przedłożył.

VI. Przyznaje się:

a) na pokrycie ceny kupna gruntów skarbowych, wyżej pod I. wymienionych, oraz na pokrycie wydatków, połączonych z wykonaniem świadczeń ubocznych, przyjętych na Gminę z powodu zakupna tych gruntów, wreszcie na pokrycie kosztów, połączonych z uregulowaniem i uporządkowaniem części gruntów pofortyfikacyjnych, położonych między Parkiem krakowskim a Bastyonem III. (u wylotu ul. Długiej), tudzież gruntów, przypadających pod rozszerzenie ul. Żabiej i pod przedłużenie ul. Krupniczej, kredyt w kwocie 1,600.000 kor.;

b) na zakupno gruntów, wyżej pod II. wymienionych, kredyt w kwocie 120.000 kor.;

c) na zakupno gruntów, wyżej pod V. wymienionych, kredyt 200.000 kor.;

d) na pokrycie ceny kupna realności, wyżej pod III. i IV. wymienionych, kredyt w kwocie 160.000 kor.; razem na powyższe cele oraz na pokrycie kosztów, połączonych z przeprowadzeniem odnośnych transakcyj, kredyt w łącznej kwocie 2,100.000 koron.

Ustęp III., IV., V. i VI. przyjęto bez zmiany.

Przewodniczący poddaje pod głosowanie ustęp VII. oraz wnioski, zgłoszone do tego ustępu przez r. m. dra Grossa, Turskiego, dra Bąkowskiego, dra Koya i dra Bujaka.

Ustęp VII. wniosków Sekcyi I. i II. opiewa:

Na podstawie § 82. statutu miasta Krakowa wybiera się osobną Komisyę, złożoną z Prezydenta miasta, I. i II. Wiceprezydenta, oraz z 5 Radców miejskich, do przeprowadzenia w zastępstwie Rady miejskiej zakupna, regulacyi, uporządkowania, parcelacyi i sprzedawania gruntów, wyżej pod I.—V. wymienionych.

Wniosek r. m. dra Grossa, aby skreślić ten ustęp, upadł.

Wniosek r. m. Turskiego upadł.

Wniosek ten opiewał:

Ustęp VII. ma mieć następujące brzmienie: „Upoważnia się pana Prezydenta i 2 Radców miejskich do przeprowadzenia zakupna. Wzywa się Sekcyę I., aby przedłożyła opracowany plan regulacyi, uporządkowania i parcelacyi zakupionych gruntów, oraz wnioski co do cen sprzedaży w poszczególnych blokach, opartych na cenie początkowej i progresyi cen w szeregu lat“.

R. m. dr. Bąkowski domaga się imiennego głosowania nad swoim wnioskiem, który opiewa: „Ustęp VII. uchwalić w następującem brzmieniu:

a) Na podstawie § 82. statutu miasta Krakowa wybiera się osobną Komisyę, złożoną z Prezydenta miasta, I. i II. Wiceprezydenta, oraz 5 Radców miejskich, do przeprowadzenia zakupna powyższych gruntów w imieniu Rady miejskiej.

b) Do przygotowania planów regulacyi i uporządkowania, projektów parcelacyi, ewentualnie projektów sprzedawania lub puszczania w dzierżawę gruntów, wyżej pod I.—V. wymienionych, wybiera się Komisyę złożoną z wyżej pod *a)* wymienionych, oraz dalszych 5 Radców“.

Wniosek o imienne głosowanie uzyskał dostateczne poparcie.

Na wniosek r. m. Judkiewicza uchwalono przerwać posiedzenie celem bliższego porozumienia się w przedmiocie zgłoszonych wniosków do ustępu VII.

Po 5-minutowej przerwie Przewodniczący otwiera na nowo posiedzenie i udziela głosu r. m. dr. Bąkowskiemu w kwestyi formalnej.

R. m. dr. Bąkowski oświadcza, że porozumiał się z r. m. drem Koyem, oraz drem Bujakiem i tak on, jak i obaj wymienieni swoje wnioski, zgłoszone do ustępu VII., cofają, a natomiast wnosi, aby ustęp VII. opiewał:

„VII. Na podstawie § 82. statutu miasta Krakowa wybiera się **osobną Komisyę**, złożoną z Prezydenta miasta, I. i II. Wiceprezydenta, oraz **z 10 Radców miejskich**, do przeprowadzenia w zastępstwie Rady miejskiej zakupna, regulacyi, uporządkowania, parcelacyi i sprzedawania gruntów, wyżej pod I.—V. wymienionych.

Komisya przedłoży Radzie miejskiej do zatwierdzenia zarys planu uregulowania i uporządkowania gruntów pofortyfikacyjnych, zasady ich zabudowania, oraz sprzedaży parcel.

Rada miejska poleca wybranej Komisyi, aby po myśli § 83. statutu przedłożyła Radzie miejskiej w terminie 4-ch tygodni projekt regulaminu dla swych czynności przed rozpoczęciem tychże do zatwierdzenia".

R. m. dr. Frühling żąda otwarcia dyskusyi nad tym wnioskiem, uważając go za wniosek nowo zgłoszony.

Przewodniczący otwiera dyskusyę nad wnioskiem r. m. dr. Bąkowskiego. — Gdy nikt głosu nie żąda — Przewodniczący poddaje wniosek ten pod głosowanie.

Wniosek r. m. dra Bąkowskiego przyjęto — wobec czego głosowanie nad ustępem VII. w brzmieniu, proponowanem przez Sekcyę I. i II., odpadło.

Przewodniczący poddaje pod głosowanie ustępy VIII. i IX. wniosków Sekcyi I. i II. Ustępy te opiewają:

VIII. Do podpisania kontraktów zakupna i kontraktów sprzedaży tych gruntów upoważnia się obok p. Prezydenta miasta dwóch p. p. Radców miejskich, przez Prezydenta z łona powyższej Komisyi wydelegować się mających.

IX. Kredyta, wyżej pod VI. wymienione, w ogólnej sumie 2,100.000 kor. pokryte być mają z nowej pożyczki miejskiej. W celu uzyskania tej pożyczki uprasza się Prezydenta o wdrożenie odpowiednich kroków i przedstawienie odpowiednich wniosków Radzie miejskiej w najkrótszym czasie.

Dochody z rozsprzedaży gruntów, wyżej pod I.—V. wymienionych, wpływać mają do osobnego funduszu, odrębnie od innych funduszów miejskich administrowanego, z którego zamknięcia rachunkowe wraz ze sprawozdaniem Komisyi, wyżej pod VII. oznaczonej, corocznie Radzie miejskiej przedkładać należy. Aż do zupełnego umorzenia powyższej pożyczki 2,100.000 kor. użyte będą dochody z rozsprzedaży gruntów wyłącznie tylko na oprocentowanie i amortyzacyę tej pożyczki, oraz na inwestycye, połączone z regulacyą i parcelacyą gruntów, pod I.—V. wymienionych.

Ustęp VIII. i IX. przyjęto bez zmiany.

Na wniosek Sprawozdawcy, poparty przez r. m. dra Juliana Nowaka i dra Frühlinga, rezolucye, zgłoszone do tej sprawy w toku dyskusyi, uchwalono odesłać do Komisyi, mającej powstać w myśl ustępu VII. uchwalonych wniosków.

Rezolucye te są następujące:

1) R. m. dra Bąkowskiego:

a) Wzywa się powyższą Komisyę, aby wraz z planami i projektami, w ustępie VII. wymienionymi, przedłożyła Radzie miejskiej wnioski co do ułatwienia produkcyi tanich mieszkań (L. 112.212/906).

b) Wzywa się powyższą Komisyę, aby jak najprędzej przedłożyła Radzie miejskiej wnioski co do budowy mieszkań dla robotników i niezamożnej ludności (L. 112.213/906).

c) Wzywa się powyższą Komisyę, aby przygotowała projekt ustawy budowlanej dla gmin podmiejskich, u Sejmu wyjednać się mającej (L. 112.214/906).

2) R. m. Kosobuckiego:

Rada miejska poleca Komisyi, wybranej z łona Rady miejskiej, ażeby przy parcelowaniu gruntów pofortyfikacyjnych, zakupionych przez Gminę miasta Krakowa, wyznaczyła pewien obszar gruntów, który możnaby sprzedawać na dogodnych warunkach krakowskim rękodzielnikom pod budowę warsztatów dla drobnego przemysłu. (L. 112.215/906).

3) R. m. dr. Rafała Landaua:

a) Uprasza się Prezydyum miasta, by zastanowiło się nad zakupieniem gruntów, do dzielnicy VIII. przylegających, i czem prędzej wnioski Radzie miejskiej przedłożyło. (L. 112.216/906).

b) Uprasza się Prezydyum miasta, by poczyniło jak najenergiczniejsze kroki, zmierzające do budowy mostu na Wiśle, łączącego ulicę Dietlowską z gruntami w Dębnikach, od hr. Lasockiej nabyć się mającymi. (L. 112.217/906).

4) R. m. Turskiego:

a) Uznaje się potrzebę wyznaczenia odpowiednich przestrzeni z zakupionych gruntów pod domy dla urzędników. Wnioski szczegółowe co do ceny i co do przestrzeni, wyznaczyć się mającej, przedstawi Sekcya I. (L. 112.218/906).

b) Uznaje się potrzebę zakupna wału kolejowego jako pilną, — wał ten zatem z resztą gruntów powinien być zakupiony. (L. 112.219/906).

c) Zastrzega się przy kontrakcie, że przy Komisyi obchodowej dla nowego „*noyau*" zastępcy Gminy mieć będą głos równorzędny z innymi interesowanymi. (L. 112.220/906).

Wkońcu Przewodniczący odczytuje zgłoszony w toku dyskusyi następujący wniosek r. m. dr. Rafała Landaua, jako **dodatkowy ustęp X.** wniosków Sekcyi I. i II.

„Uwalnia się na lat 18 od dodatków gminnych do podatku domowo-czynszowego domy, wybudować się mające na gruntach pofortyfikacyjnych w przeciągu lat 20 od ogłoszenia ustawy państwowej i krajowej, uwalniającej te domy od podatku domowo-czynszowego i dodatków krajowych do tegoż podatku, a to pod warunkiem uzyskania uwolnienia 18-letniego od podatku domowo-czynszowego i dodatków krajowych.

Po otwarciu przez Przewodniczącego dyskusyi nad tym wnioskiem — Wnioskodawca uzasa-

dnia nagłość sprawy krótkością kadencyi Sejmu i Rady Państwa.

Sprawę uznano za nagłą.

W dyskusyi wzięli udział r. m.: dr. Bąkowski, dr. Frühling i sprawozdawca prezydent dr. Leo. Pierwsi oświadczyli się za odesłaniem tego wniosku do mającej powstać Komisyi, Sprawozdawca zaś poparł natychmiastowe jego uchwalenie.

Wniosek r. m. dr. Rafała Landaua przyjęto. (L. 112.564/906).

Przewodniczący oświadcza, że zakończyły się w ten sposób rozprawy nad wnioskami Sekcyi I. i II. w sprawie zakupna gruntów pofortyfikacyjnych, oraz kilku innych realności na rzecz Gminy miasta Krakowa, i zamyka posiedzenie o godzinie 9. minut 30 wieczorem z powodu spóźnionej pory. —

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami drukarni Związkowej w Krakowie, pod zarządem A. Szyjewskiego.